

FARNÍ INFORMÁTOR

5. NEDĚLE V MEZIDOBÍ – 5. ÚNORA 2006

Chvalte Hospodina, který uzdravuje ty, jimž puká srdce.

MODLITBA VĚŘÍCÍCH

K: Bratři a sestry, slova starozákonního Joba – „*což nejsou svízele údělem člověka na zemi*“, zní jako otázka vyvěrající ze srdce člověka každé doby. Na ni odpovídá v Ježíši Kristu Bůh, který „*uzdravuje ty, jimž puká srdce*“. Proto jej s důvěrou prosme:

L: PANE, UZDRAV NAŠE NITRO.

- Za Svatého Otce, aby v jeho poselství zaznívala hluboká víra v Boží lásku k nám.
- Za Boží Církev, aby svědectvím evangeliu Ježíše Krista obvazovala rány světa, a tak shromažďovala rozptýlené v jediné společenství Božího lidu.
- Za všechny křesťany, aby si uvědomili, že jsou povoláni vydávat svědectví útěšné pravdě o zmrtvýchvstalém Kristu, který na sebe vzal tíhu ran a zla světa, a v duchu poselství k Světovému dni nemocných se dokázali sklánět zvláště k mentálně postiženým.
- Za společnost, ve které vládou mocní a z níž jsou konzumizmem a materializmem vylučováni slabí a bezbranní, nenarozené děti a nevléčitelně nemocní, za společnost tragicky poznamenanou kulturou smrti, aby nasloucháním evangeliu života poznala pravdu o člověku v jeho jedinečné důstojnosti.
- Za ty, kdo na této zemi žili vírou v život věčný, ať mají podíl na slávě vzkříšení.

K: Všemohoucí věčný Bože, slovem svého Syna nám světuješ radostnou zvěst života. Dej, ať v jeho síle kráčíme a tak se stáváme živým evangeliem, které čtou lidé tohoto světa. Prosíme o to skrze Krista našeho Pána.

L: Amen.

LITURGICKÉ TEXTY 5. NEDĚLE V MEZIDOBÍ

1. ČTENÍ – JOB 17,1-4.6-7

Job řekl: „Což nejsou svízele údělem člověka na zemi, dni jeho jako dni nádeníka? Jak otrok touží po stínu, jak nádeník čeká na svou výplatu, tak jsem dostal v úděl měsíce bídy a noci soužení byly mně přiděleny. Když uléhám, říkám si: Kdy asi vstanu? Když končí večer, sytím se neklidem do úsvitu. Mé dni jsou rychlejší než tkalcovský člunek, plynou bez naděje. Pamatuj, že můj život je jako dech, mé oko již nikdy neužije štěstí.“

ŽALM 147

Chvalte Hospodina, neboť je dobrý, – opěvujte našeho Boha, neboť je milý, – zaslouží si chválu. – Hospodin buduje Jeruzalém, – shromažďuje rozptýlené z Izraele. Uzdravuje ty, jimž puká srdce, – a jejich rány obvazuje. – Určuje počet hvězd, – každou z nich nazývá jménem. Velký je náš Pán a přemocný, – jeho moudrost je bez míry. – Pokorné Hospodin pozvedá, – bezbožné však ponižuje k zemi.

2. ČTENÍ – 1 KOR 9,16-19.22-23

Bratři! Že hlásám evangelium, tím se chlubit nemohu; to je mi uloženo jako povinnost, a běda, kdybych ho nehlásal. Odměnu bych mohl čekat, kdybych to dělal z vlastního popudu. Když to však dělám proto, že to mám nařízeno, plním tak jen úkol, který mi byl svěřen. Jaká je tedy moje odměna? To, že hlásám evangelium, a nic za to nechci, takže se vzdávám práva, které mi evangelium poskytuje. Jsem nezávislý na všech, a přece jsem udělal ze sebe služebníka všech, abych tak získal tím větší počet lidí. U slabých jsem se stal slabým, abych získal slabé. Pro všechny jsem se stal vším, abych stůj co stůj zachránil aspoň některé. A to všechno dělám proto, abych zároveň s nimi získal podíl v dobrech evangelia.

EVANGELIUM – MT 1,29-39

Ježíš vyšel ze synagogy a vstoupil s Jakubem a Janem do Šimonova a Ondřejova domu. Šimonova tchyně ležela v horečce. Hned mu o ní pověděli. Přistoupil, vzal ji za ruku a pozvedl ji. Tu ji horečka přestala a ona je obsluhovala. Když nastal večer a slunce zapadlo, přinášeli k němu všechny nemocné a posedlé. Celé město se shromáždilo u dveří. I uzdravil mnoho nemocných s rozličnými chorobami a vyhnal mnoho zlých duchů. Nedovoloval však zlým duchům mluvit, protože věděli, kdo je. Brzo ráno, ještě za tmy, vstal a vyšel ven, zašel na opuštěné místo a tam se modlil. Šimon se svými druhy se pustili za ním. Našli ho a řekli mu: „Všichni tě hledají!“ Odpověděl jim: „Pojďme jinam, do blízkých městeček, abych i tam kázal, protože kvůli tomu jsem přišel.“ A procházel celou Galilejí, kázal v jejich synagógách a vyháněl zlé duchy.

POSELSTVÍ PAPEŽE BENEDIKTA XVI. K SVĚTOVÉMU DNI NEMOCNÝCH – 11. ÚNORU 2006

Průčelí katedrály sv. Františka Xaverského v Adelaide

Draží bratři a sestry,
jedenáctého února 2006, v den liturgické památky blahoslavené Panny Marie Lurdské, se bude konat XIV. Světový den nemocných. Minulého roku se tento Světový den uskutečnil v mariánské svatyni v Mvolyé v Yaoundé (Kamerun) a věřící i jejich pastýři – jménem celého celého afrického světadílu – při té příležitosti znovu potvrdili své pastorační nasazení ve prospěch nemocných. Nadcházející světový den proběhne v australské Adelaide a slavnosti vyvrcholí slavením eucharistie v katedrále zasvěcené sv. Františku Xaverskému, neúnavnému misionáři východních národů. Církev se při této příležitosti chce s zvláštní starostlivostí sklonit k trpícím a obrátit pozornost veřejného mínění k problémům spojeným s mentálními poruchami, které v současné době postihují pětinu lidstva a jsou pravou a vlastní společensko-zdravotní

krizovou situací. Maje na paměti pozornost, kterou můj ctihodný předchůdce Jan Pavel II. věnoval této každoroční události, chci být i já, milí bratři a sestry, duchovně přítomen na Světovém dni nemocných, abych se spolu s účastníky zastavil v zamyšlení nad situací duševně nemocných ve světě a povzbudil úsilí církevních společenství, aby jim vydávalo svědectví o Pánově něžném milosrdenství.

V mnoha zemích ještě v této oblasti neexistují žádné zákony, v jiných zase schází jasná politika týkající se duševního zdraví. Dále je potřeba uvést, že protahování ozbrojených konfliktů v různých krajinách světa, sled nezměrných přírodních katastrof, šíření terorizmu, kromě znepokojujícího počtu mrtvých zanechalo v mnoha přeživších nemalá psychická traumata, mnohdy jen stěží napravitelná.

V zemích s vysoce rozvinutou ekonomikou odborníci shledávají, že v zárodku nových forem duševních neduhů lze nalézt i negativní vliv krize morálních hodnot. To zvyšuje pocit osamělosti a podkopává či dokonce boří tradiční formy společenské soudržnosti, počínaje institucí rodiny a vede k tomu, že nemocní, zvláště s duševní poruchou, jsou odstrkováni a často považováni za břímě pro rodinu a společnost. Chtěl bych zde poděkovat těm, kteří různými způsoby a na různých úrovních usilují o to, aby neupadal duch solidarity, ale aby se vytrvalo v péči o tyto naše bratry a sestry a nalézala se inspirace v ideálech a principech lidských i evangelijních.

Povzbuzuji proto snahy každého, kdo se zasazuje o přístup každého mentálně postiženého k potřebné léčbě. Bohužel, v mnoha částech světa služby pro tyto nemocné chybí, nebo jsou zcela nedostatečné, a nebo ve stavu úpadku. Společnost ne vždy přijímá duševně postižené s jejich omezeními, a také proto se objevují problémy se zajištěním potřebných lidských a finančních zdrojů. Je třeba uvést do souladu *odpovídající péči a novou citlivost k této poruše*, aby tak pracující v této oblasti mohli účinněji pomáhat nemocným a jejich rodinám, které by samy nebyly schopny se odpovídajícím způsobem postarat o své postižené příbuzné. Nadcházející Světový den nemocných je vhodnou příležitostí vyjádřit solidaritu rodinám, pečujícím o duševně nemocné osoby.

Nyní bych se rád obrátil na vás, milí bratři a sestry, kteří jste zkoušeni nemocí, a vyzval vás, abyste společně s Kristem nabídli vaše utrpení Otci, vědomi si toho, že každá zkouška přijatá s odevzdaností je záslužná a svolává Boží dobrodiní na celé lidstvo. Cením si všech, kdo o vás pečují v asistenčních zařízeních, v denních střediscích, v diagnostických a pečovatelských

centrech, a vybízím je, aby se všemožně snažili o to, aby nikdy nechyběla lékařská, sociální a pastorační péče těm, kdo ji potřebují, péče, respektující důstojnost každé lidské bytosti. Církev, obzvláště prostřednictvím činnosti kaplanů, vám nepřestane poskytovat svou pomoc, dobře si vědoma toho, že je povolána projevovat Kristovu lásku a starostlivost vůči těm, kdo trpí, i vůči těm, kteří o ně pečují. Pastoračním pracovníkům, sdružením a neziskovým organizacím doporučuji, aby konkrétními formami a iniciativami podporovali rodiny, které pečují o duševně nemocné, vůči nimž, jak si vroucně přeji, se bude rozrůstat a šířit kultura přijetí a sdílení, také díky odpovídajícím zákonům a léčebným plánům, předpokládajícím dostatečné zdroje pro konkrétní využití. Více než kdy jindy je naléhavá formace a modernizace personálu působícího v tak citlivé oblasti společnosti. Každý křesťan je podle vlastního úkolu a odpovědnosti povolán přispívat k tomu, aby byla uznávána, respektována a prosazována důstojnost těchto našich bratří a sester.

Duc in altum! Tuto Kristovu výzvu Petrovi a apoštolům adresuji církevním společenstvím rozptýleným ve světě, zvláště pak těm, kdo slouží nemocným, aby s pomocí Panny Marie, *Salus infirmorum (Uzdravení nemocných)*, vydávali svědectví Boží dobrotě a otcovské starostlivosti. Svatá Panno, potěš ty, kdo jsou postiženi nemocí, a podpírej ty, kdo jako milosrdný Samaritán tiší jejich tělesné i duševní rány. Každého z vás ujišťuji vzpomínkou v modlitbě a zároveň všem uděluji s radostí své Požehnání.

Z Vatikánu, 8.prosince 2005

Benedictus PP XVI

UZDRAVIL MNOHO NEMOCNÝCH

(promluva P. Raniera Cantalamessy, papežského kazatele, v nemocnici Madre Vannini, Rai Uno)

Evangelijní úryvek dnešní neděle nám poskytuje věrný souhrn typického Ježíšova dne. Potom, co vyšel ze synagógy, kde učil, se Ježíš odebral do Petrova domu. Tady uzdravil jeho tchýni, která ležela v horečce. Jakmile nastal večer přinesli k němu všechny nemocné, sklíčené rozličnými chorobami, a mnoho z nich uzdravil. Ráno, ještě za tmy, vstal a odešel na opuštěné místo, aby se modlil. Potom odešel kázat Boží království do okolních vesnic. Z tohoto úryvku z první ruky (Marek shromáždil Petrovy vzpomínky, v jehož domě se tyto skutečnosti převážně odehrály!) vyplývá, že

Ježíšův den spočíval v péči o nemocné, modlitbě a kázání Království. Při této příležitosti věnujeme naše zamyšlení Ježíšově lásce k nemocným, a zkušenosti nemoci obecně, a to i proto, že za pár dní – 11. února – na památku Panny Marie Lurdské připadá Světový den nemocných.

Skoro třetina evangelia mluví o Ježíšovi, který se stará o nemocné. Péče o nemocné zaujímá vedle hlásání evangelia pevné místo v poslání, které svěřil svým apoštolům. „Poslal je hlásat Boží království a uzdravovat nemocné“ (Lk 9,2).

Společenské proměny našeho století podstatně změnilly postavení nemocného. Medicína je schopna léčit velké množství nemocí, které kdysi rychle vedly ke smrti. Lékařská věda tak dává důvodnou naději na uzdravení či alespoň dlouhodobě mírní neblahý vývoj v případě nevyléčitelných nemocí. I medicína je nepřímou darem Boha, který člověka obdařil inteligencí. „Cti lékaře, jak se patří, protože i jeho stvořil Bůh“, říká Písmo svaté (Sirach 38,1).

Nemoc však, stejně jako smrt, nebude vymýcena nikdy. Patří k lidské přirozenosti. Podívejme se, co může udělat křesťanská víra, aby ulehčila tomuto stavu a dala i jemu smysl a hodnotu.

Ježíš „vzal na sebe naše slabosti a nesl naše nemoci“ (Mt 8,17). Na kříži dal nový smysl lidské bolesti, včetně nemoci: není už trestem, nýbrž vykoupením. Nemoc spojuje s Ním, posvěcuje, očišťuje duši, připravuje den, kdy Bůh setře každou slzu a nebude už nemoc, pláč ani bolest.

Bolest byla základem mnoha cest svatosti. Svatý Ignác se obrátil v důsledku zranění, které ho na dlouhou dobu upoutalo na lůžko. Výpadek, způsobený nemocí je mnohdy příležitostí zastavit se, zamyslet se nad vlastním životem, znovu se najít a naučit se posuzovat skutečnou hodnotu věcí. Po dlouhé zkušenosti v této oblasti napsal filozof Pascal knížku s názvem: „Správné užívání nemoci“. V nemoci, jak říká, je obsažena i milost, kterou lze ovšem objevit jen modlitbou, jinak může mít nemoc i opačný účinek, od Boha vzdálit.

Tváří v tvář nemoci však křesťanská víra nehlásá jen odevzdanost, ale také – po příkladu Krista – faktické úsilí o její léčbu či ulehčení. K tomu tíhnou nesčetné zdravotní instituce provozované Církví, v nichž se snaží dát do služby nemocným ty nejmodernější vynálezy medicíny i vědy.

V tomto způsobu, jak kráčet vstříc nemocným, tvořeném vědou a společném jak věřícím, tak nevěřícím, přidává víra cosi vlastního, totiž modlitbu za nemocného, odkaz k Tomu, který řekl: „Proste a dostanete, hledejte a naleznete“ a jenž nás sám svým příkladem vybízí, abychom prosili Boha za uzdravení z nemocí. Právě to nám říkají Lurdy a Světový den nemocných.

Dotykáme se tu však „bolestného bodu“. Jak to, že mnozí se modlí a zoufale o modlitbu prosí, přesto se jim vytouženého uzdravení nedostává? Někteří odpovídají: pro jejich slabou víru či slabou víru těch, kdo se za ně modlí. Pokud by tomu tak bylo, pak bychom museli konstatovat, že svatí měli menší víru než všichni ostatní, protože sami často trpěli rozličnými nemocemi. Lékaři dnes odhadují, že ve chvíli smrti měl svatý František nejméně desítku nemocí.

„Zdravá nauka“ Církve říká, že Boží zásah se neprojevuje pouze

tím, že uzdravením odstraní úhonu, nýbrž také tím, že činí člověka silnějším než nemoc, dává mu schopnost a mnohdy dokonce radost z toho, že může nést své utrpení s Kristem. Kolik lidí se vrátilo z Lurd s přesvědčením, že se jim dostalo mnohem větší milosti než uzdravení, o které jeli prosit.

Závěrem, můžeme vždy prosit Ducha svatého o uzdravení. Ale pokud k němu nedojde, nemůžeme z toho vyvozovat, že nemáme víru či že nás Bůh trestá. Můžeme usoudit jen to, že nám chce svěřit dar vzácnější, i když se obtížněji přijímá.

Musím dodat ještě jednu myšlenku. Tím nejdůležitějším v evangeliu není myslet na své nemoci, nýbrž na nemoci bližního. Svatí se nepozastavovali nad tím, že sami trpí, ale spíše že trpí lidé kolem nich. Zdráhali se prosit za své uzdravení, ale vroucně se modlili za uzdravení jiných. O jednom dávném svatém eremitovi se píše, že tváří v tvář nemocnému, kterého mu představili, se obrátil k Bohu s touto neuvěřitelnou modlitbou: „Bože, Ať chceš nebo nechceš, uzdrav tohoto bratra!“

Je mi líto, že nejsem svatý, jinak bych se i já dokázal modlit stejně a možná – kdo ví – uzdravit některého z bratří a sester, kteří jsou tu hospitalizováni.

DEUS CARITAS EST

PRVNÍ ENCYKLIKA PAPEŽE BENEDIKTA XVI. (2)

Ježíš Kristus – vtělená Boží láska

Přestože jsme dosud mluvili převážně o Starém zákoně, bylo už patrné vnitřní prolínání obou Zákonů jakožto jediného Písma křesťanské víry. Skutečná novost Nového zákona nespočívá v nových myšlenkách, nýbrž v samotné postavě Krista, jenž obsahům dává tělo a krev – neslýchaný realizmus. Ani ve Starém zákoně nespočívá biblická novost v abstraktních ideách, nýbrž v nevidaném a v jistém smyslu neslýchaném jednání Boha. Toto Boží jednání nyní nabývá dramatické formy v tom, že v Ježíši Kristu, jde sám Bůh za „ztracenou ovci“, za trpícím a ztraceným lidstvem. Když Ježíš mluví ve svých podobenstvích o pastýři, který jde za ztracenou ovci, o ženě, co hledá ztracenou drachmu, o otci, jenž vychází naproti marnotratnému synu a objímá ho, nejsou to jen slova, nýbrž výklad jeho samotného bytí a jednání. Ve své smrti na kříži uskutečňuje toto obrácení se Boha proti sobě samému, v němž se vydává, aby člověka pozvedl a zachránil – je to láska ve své nejradikálnější podobě. Pohled na Kristův probodený bok, o němž mluví Jan (srv. 19,37), obsahuje to, co bylo východiskem této encykliky: „Bůh je láska“ (1Jan 4,8).

Poslední večeře

Salvador Dalí (1955), National Gallery of Art, Washington; Ježíš ustanovuje eucharistii zatímco ostatní setrvávají v tiché modlitbě. Bůh Otec v lidské podobě shora žehná scénu.

Vycházející z tohoto pohledu, křesťan nachází cestu svého života i milování. Tomuto aktu vydanosti zjednal Ježíš trvalou přítomnost, když při poslední večeři ustanovil Eucharistii. Předjímá svou smrt a zmrtvýchvstání, když v té chvíli dává v chlebě a víně svým učedníkům sám sebe, své tělo a svou krev jako novou mannu (srv. Jan 6, 31-33). Jestliže antický svět snil o tom, že pravým

pokrmem člověka – z něhož jako člověk žije – je *Logos*, věčná moudrost, nyní se nám tento *Logos* stal skutečně pokrmem – jako láska. Nepřijímáme pouze staticky vtělené *Logos* (*Slovo*), ale jsme zataženi do dynamiky jeho darování. Obraz manželství mezi Bohem a Izraelem se tak stává skutečností způsob, předtím nemyslitelným: to, co bylo dlením před Bohem se nyní – skrze účast na Ježíšově darování – stává účastí na jeho těle a krvi, stává se spojením. „Mystika“ Svátosti, založená na Božím snížení se k nám má docela jiný dosah a vede mnohem výš, než čeho mohlo dosáhnout jakékoli lidské mystické vytržení.

Nyní je třeba věnovat pozornost dalšímu aspektu: mystika „Svátosti“ má sociální povahu, vždyť ve svatém přijímání jsem spojen s Pánem stejně jako všichni ostatní přijímající: „Neboť je to jeden chléb a my, i když je nás mnoho, tvoříme jedno tělo: vždyť my všichni jsme účastni jednoho chleba“, říká svatý Pavel (1Kor 10,17). Spojení s Kristem je

současně spojením se všemi ostatními, jímž se daruje. Nemohu mít Krista jen pro sebe; mohu mu náležet jen ve spojení se všemi, kdo se stali anebo se stanou jeho. Přijímání mne táhne ode mne k Němu, a tím i k jednotě se všemi křesťany. Stáváme se „jediným tělem“, splývají společně v jedinou existenci. Láska k Bohu a láska k bližnímu jsou nyní skutečně v jednotě: vtělený Bůh nás všechny přitahuje k sobě. Z toho lze pochopit, jak se *agape* stalo nyní i názvem pro Eucharistii: v ní k nám přichází tělesně Boží *agape*, aby pokračovalo ve své činnosti v nás a skrze nás. Jen pokud vycházíme z tohoto kristologicko-svátostného základu jsme s to správně pochopit Ježíšovo učení o lásce. Přejít, k němuž vyzývá od Zákona a Proroků k dvojímu přikázání lásky k Bohu a bližnímu, odvození celé existence víry z ústředního postavení tohoto přikázání, není jen morálkou, která pak může samostatně existovat vedle víry v Krista a jejího opětovného zpřítomnění ve Svátosti: víra, kult a *ethos* se vzájemně prolínají jako jediná realita, která se utváří v setkání s Boží *agape*. Obvyklý protiklad kultu a etiky tu prostě padá. V samotném „kultu“, v eucharistickém přijímání je obsaženo být milováni i sami milovat druhé. Eucharistie, která se nepřekládá do konkrétně praktikované lásky je v sama v sobě zkomolená. Vzájemně – jak ještě budeme muset podrobněji pojednat – „přikázání“ lásky se stává možným pouze proto, že není jen požadavkem: lásku lze „přikázat“, protože nejprve byla dána.

Na základě tohoto principu je třeba chápat i velká Ježíšova podobenství. Boháč (srv. *Lk* 16,19-31) prosí na místě zavržení, aby jeho bratři byli zpraveni o tom, co se stane tomu, kdo bezostyšně přehlížel chudého v nouzi. Ježíš takřka shrnuje toto volání o pomoc a stává se jeho ozvěnou, aby nás upozornil, vrátil na správnou cestu. Podobenství o milosrdném Samaritánu (srv. *Lk* 10,25-37) přivádí především ke dvěma významným objasněním. Zatímco chápání „bližního“ se až do té doby vztahovalo v podstatě na soukmenovce a cizince, kteří se usadili v izraelské zemi, tedy na solidární komunitu země a národa, nyní se ruší. Mým bližním je každý, kdo mě potřebuje a já mu mohu pomoci. Pojem bližního se stává univerzálním a nadále zůstává konkrétní.

I přesto, že se vztahuje na všechny lidi, nezužuje se na výraz obecné a abstraktní lásky, která je sama o sobě málo zavazující, nýbrž vyžaduje tady a nyní mé praktické nasazení. Úkolem Církve je stále znovu vykládat toto spojení vzdáleností a blízkostí, s ohledem na praktický život svých členů. Konečně je zde třeba zvláště připomenout velké podobenství o Posledním soudu (srv. *Mt* 25,31-46), v němž se láska stává kritériem definitivního rozhodování o hodnotě či bezcennosti lidského života. Ježíš se ztotožňuje s potřebnými: hladovými, žíznivými, nahými, nemocnými, vězněnými. „Cokoli jste učinili pro jednoho z těchto mých nejnepatrnějších

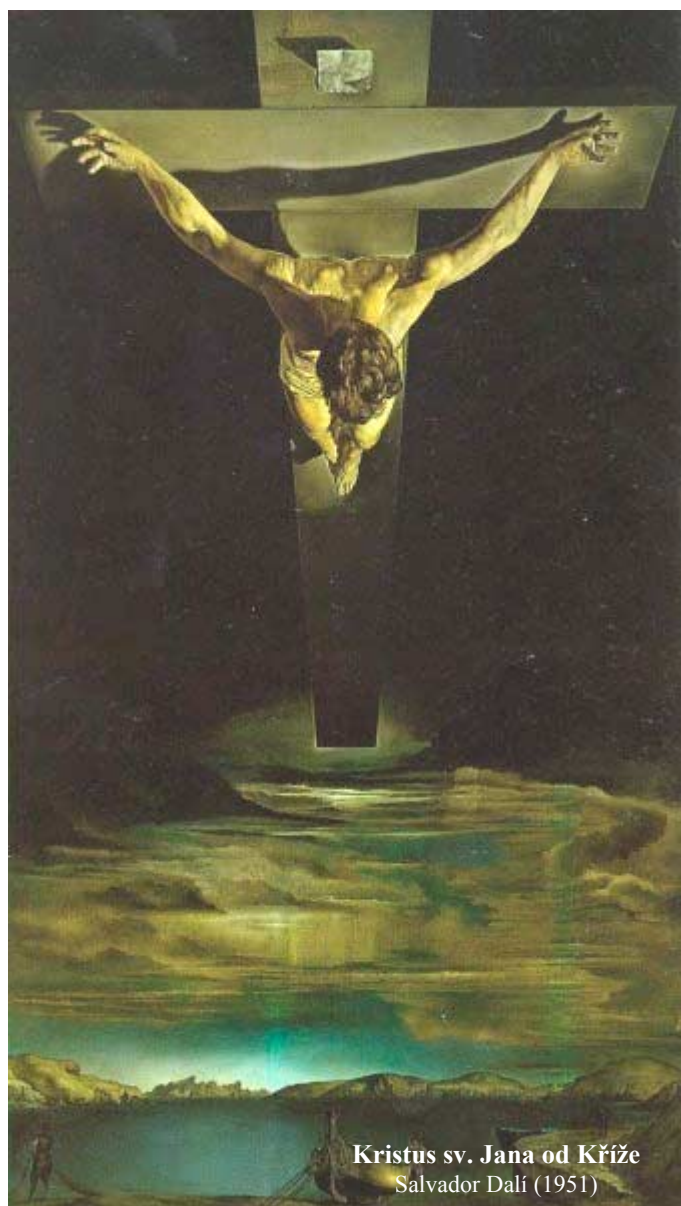
bratří, mně jste učinili“ (*Mt 25,40*). Láska k Bohu a láska k bližnímu vzájemně splývají: v tom nejnepatrnějším setkáváme samotného Ježíše a v Ježíši setkáváme Boha.

Láska k Bohu a láska k bližnímu

Potom, co jsme se zamýšleli nad podstatou lásky a jejím významem v biblické víře, zůstává dvojí otázka stran našeho postoje: je skutečně možné milovat Boha, i když ho nevidíme? A: lze lásku přikázat? Proti tomuto dvojímu přikázání lásky existuje dvojí námitka, která zaznívá v těchto otázkách. Boha nikdy nikdo neviděl – jak ho můžeme milovat? A dále: lásku nelze přikázat; je koneckonců citem, který buď je nebo není, ale nelze jej vytvořit chtěním. Písmo svaté, jako by se klonilo k první námitce, když říká: „Kdo říká: ‘Miluji Boha’ a nenávidí svého bratra, je lhář. Kdo totiž nemiluje svého bratra, kterého vidí, nemůže milovat Boha, kterého nevidí“ (*1Jan 4,20*). Tento text však vůbec

nevylučuje lásku k Bohu jako něco nemožného; naopak, v celém kontextu prvního Janova listu, zde uváděného, se tato láska výslovně žádá. Je zdůrazněno nerozlučné spojení lásky k Bohu a lásky k bližnímu. Obě se odkazují tak úzce, že tvrzení o lásce k Bohu se stává lží, pokud se člověk uzavírá bližnímu či jej přímo nenávidí. Janův verš je třeba spíše vykládat ve smyslu, že láska k bližnímu je cestou, jak potkat i Boha a že zavírat oči před bližním činí slepými i před Bohem.

Vskutku, Boha nikdo nikdy neviděl tak, jak se On sám v sobě. I přesto pro nás Bůh ne ní zcela neviditelný, nezůstal pro nás prostě nedosažitelný. Bůh nás miloval jako první, říká citovaný Janův list (srv. 4,10) a tato Boží láska se ukázala mezi námi, stala se viditelnou, neboť „poslal svého jednorozeného Syna na svět, abychom měli život skrze něho“ (*1Jan 4,9*). Bůh se stal viditelným: v Ježíši Kristu můžeme vidět Otce (srv. *Jan 14,9*). Ve skutečnosti existuje mnohotvárné vidění Boha. Jde nám vstříc v dějinách lásky, o nichž vypráví Bible, chce nás získat – až k Poslední večeři, až k Srdci probodenému na kříži, až ke zjevení Zmrtvýchvstalého a k velkým dílům, kterými skrze apoštoly vedl putování

Kristus sv. Jana od Kříže
Salvador Dalí (1951)

rodící se Církve. Pán nescházel ani v následujících dějinách Církve: stále znovu nám jde vstříc – skrze lidi z nichž vyzařuje; skrze své Slovo, ve Svátostech, zvláště v Eucharistii. Boží lásku zakoušíme v liturgii Církve, v její modlitbě, v živém společenství věřících, vnímáme její přítomnost a tak se ji učíme poznávat i ve svém každodenním životě. On si nás zamiloval jako první a nepřestává nás jako první milovat; proto i my můžeme odpovědět láskou. Bůh nám nepřikazuje cit, který v sobě nemůžeme vzbudit. On nás

miluje, dává nám poznat a zakoušet svou lásku, z tohoto Božího „prvenství“ může jako odpověď vzejít láska i v nás.

V rozvinutí tohoto setkání se jasně ukazuje, že láska není jen citem. City přicházejí a odcházejí. Cit může být úchvatnou počáteční jiskrou, není však plností lásky. Na začátku jsme mluvili o procesu očišťování a zrání, díky nimž se *eros* stává plně sám sebou, stává se láskou v plném slova smyslu. Právě vyvrálá láska strhává všechny schopnosti člověka a takřka zahrnuje člověka v jeho celistvosti. Setkání s viditelnými projevy Boží lásky v nás může vzbudit pocit radosti, který se rodí ze zkušenosti, že jsme milováni. Takové setkání se však dotýká i naší vůle a našeho myšlení. Uznání živého Boha je cestou k lásce, a souhlas naší vůle k jeho vůli spojuje myšlení, vůli i cit v bezvýhradný úkon lásky. Jde však o proces, který se stále vyvíjí: láska není nikdy „uzavřena“ a dovršena; v průběhu života se proměňuje, dozrává a právě proto zůstává věrná sama sobě. *Idem velle atque nolle*¹ – totéž chtít a totéž odmítat, to od pradávna považovali za pravý obsah lásky: stát se navzájem podobnými, což vede ke společnému chtění a smýšlení. Dějiny lásky mezi Bohem a člověkem spočívají právě v tom, že toto společenství vůle roste do společenství smýšlení a citu, a tak se naše vůle a Boží vůle stále více sbíhají: Boží vůle už pro mě není cizí vůlí, která mi zvenčí ukládá příkázání, nýbrž je mou vlastní vůlí na základě zkušenosti, že Bůh je mi ve skutečnosti niternějším než jsem já sám sobě².

Jako možná se tak ukazuje láska k bližnímu, jak o ní mluví Bible, Ježíš. Spočívá totiž v tom, že miluji v Bohu a s Bohem, a to i člověka který si mi nezamlouvá nebo jej ani neznám. Může k tomu dojít jen na základě niterného setkání s Bohem, setkání, jež se stalo společenstvím vůle a dotklo se až mého citu. Tehdy se učím dívat na druhého člověka nejen svými očima a svými city, nýbrž z perspektivy Ježíše Krista. Jeho přítel je i mým přítelem. Za vnějším projevem bližního spatřuji jeho niterné očekávání gesta lásky, pozornosti, jemuž k němu nedám dospět jen prostřednictvím organizací k tomu zmocněných, přijímajíc to snad jako politickou nutnost. Já vidím očima Krista a mohu druhému dát mnohem víc, než jen vnější nezbytné věci: mohu mu darovat pohled lásky, který potřebuje. Tady se projevuje nezbytná vzájemnost lásky k Bohu a k bližnímu, o níž s takovou naléhavostí mluví první Janův list. Jestliže v mém životě zcela schází kontakt s Bohem, mohu v druhém stále vidět jen druhého a nedokážu v něm poznat Boží obraz. Jestliže však ve svém životě zcela pominu pozornost k druhému a chci být jen „zbožný“ a plnit své „náboženské povinnosti“, tehdy vyschne i vztah k Bohu. Tento vztah je sice „bezvadný“, ovšem bez lásky. Jen moje ochota jít bližnímu vstříc, projevit mu svou lásku, mne činí citlivým i před Bohem. Pouze služba bližnímu mi otvírá pro to, co pro mne koná Bůh a jak mě miluje. Svátí – pomysleme například na blahoslavenou Terezu z Kalkaty – čerpali stále znovu a znovu svou schopnost milovat bližního ze setkání s eucharistickým Pánem, a obráceně toto setkání nabývalo svého realizmu a hloubky ve

¹ Sallustio, *De coniuratione Catilinae*, XX, 4.

² Srv. sv. Augustin, *Confessiones*, III, 6, 11: CCL 27, 32.

službě druhým. Láska k Bohu a láska k bližnímu jsou neoddělitelné, jsou jedním přikázáním. Obě však žijí z lásky, pocházející od Boha, který si nás zamiloval jako první. Nejde tu už o „přikázání“ zvenčí, které nám ukládá nemožné, nýbrž o zkušenost lásky darované zevnitř, lásky, na níž díky její povaze, musí mít podíl i jiní. Láska roste láskou. Láska je „božská“, protože pochází od Boha a spojuje nás s Bohem; tímto sjednocujícím procesem nás proměňuje v My, jež přesahuje naše rozdělení a dává nám stávat se jedno, až na konci bude Bůh „všechno ve všech“ (1Kor 15,28).

DRUHÁ ČÁST CHARITA

PROKAZOVÁNÍ LÁSKY ZE STRANY CÍRKVE, JAKOŽTO „KOMUNITY LÁSKY“

LÁSKA CÍRKVE JAKO PROJEV TRINITÁRNÍ LÁSKY

„Vidíš-li lásku, vidíš Trojici“, napsal svatý Augustin³. V předešlých úvahách jsme mohli upřít pohled na Probodeného (srv. *Jan* 19,37; *Zach* 12,10) a poznat záměr Otce, který - pohnut láskou (srv. *Jan* 3,16), poslal jednorozeného Syna na svět, aby vykoupil člověka. Když Ježíš umíral na kříži – jak líčí evangelista – „vypustil ducha“ (srv. *Jan* 19,30), preludium onoho daru Ducha svatého, který uskuteční po svém zmrtvýchvstání (srv. *Jan* 20,22). Tak se měl naplnit příslib o „proudech živé vody“, jež díky vylití Ducha, mají vyvěrat ze srdce věřících (srv. *Jan* 7,38-39). Duch totiž je onou vnitřní silou, která uvádí jejich srdce do harmonie se srdcem Kristovým a vede je, aby milovali bratry jako je miloval On, když se sklonil, aby učedníkům umyl nohy (srv. *Jan* 13,1-13) a především, když za všechny vydal svůj život (srv. *Jan* 13,1; 15,13).

Duch svatý je rovněž silou, která proměňuje

„Přijmi pečeť daru Ducha svatého“,
břimování, Pustiměř, 2005

srdce církevního společenství, aby bylo ve světě svědkem lásky Otce, která chce ve svém Synu učinit z lidstva jednu rodinu. Veškerá činnost Církve je výrazem lásky, která hledá integrální dobro člověka: hledá jeho evangelizaci skrze Slovo a Svátosti, počínání při jeho historickém uskutečňování mnohdy hrdinské; hledá jeho prosazování do různých prostředí života a lidské činnosti. Láska je proto službou, kterou Církev prokazuje, aby stále šla vstříc utrpení a potřebám lidí – a to i hmotným. A u tohoto aspektu, u této *služby lásky*, se chci zastavit v této druhé části encykliky.

/pokračování příště/

³ *De Trinitate*, VIII, 8, 12: CCL 50, 287.

LIDSKÉ EMBRYO – „DÍTĚ“ NEBO CENNÝ „TECHNOLOGICKÝ NÁSTROJ“?

Velký tlak značného počtu vědců a zručných technologů na jedné straně a na straně druhé stále více se technologizující medicína, vzhledem k novým a novým terapeutickým

experimentům (mezi něž patří „umělé oplodnění“) – kterým bohužel nepředchází náležitá korekce zkoumání – vedly k přehlížení, ba dokonce odmítnutí skutečné povahy lidského subjektu v jeho vzniku: tak byla zamlžena a popřena pravda o „počatém“, který je „dítětem“. K doplnění obrazu se tu a tam použilo tezí některých rádobí filozofů, podle nichž je lidské embryo „shlukem buněk“, které ovšem nejsou skutečnou lidskou bytostí,

nýbrž jsou pouze „v možnosti“ stát se jí v daném okamžiku svého vývoje, na němž je třeba se shodnout. Ve skutečnosti jde o závažný a hrubý útok na nejslabší ze všech lidských tvorů. Odkaz na hlavní pokusy tohoto útoku odhalí toto závažné bezpráví.

K prvnímu oficiálnímu úkonu proti lidskému embryu došlo v roce 1990. Tehdy R. G. Edwards, technický otec prvního děvčátka počatého *ve zkumavce*, poté, co poznal závažná selhání techniky umělého oplodnění (UO), jež vedla k nesmírným hekatombám lidských bytostí v embryonálním stádiu, pronesl na mezinárodní konferenci tato důrazná slova: „Naléhám na nezbytnost studovat vývoj *ve zkumavce*, aby se ulevilo neplodnosti a dědičným chorobám, a přispělo se k vyjasnění dalších vědeckých a etických problémů“. Úmysl nepochybně chvályhodný. Ovšem ubohou a nebezpečnou se stala úvaha, která v roce 1990 vedla obě komory anglického parlamentu, aby drtivou většinou schválily zákon, který umožňoval „bádání na každém lidském embryu, určeném k umělému oplodnění, ať je jeho původ jakýkoli, a to až do čtrnáctého dne po oplodnění“. Miliónům lidských bytostí v mnoha národech bylo od té chvíle upřeno žít a pod ochranou zákona nebo i bez ní se staly pouhým „předmětem výzkumu“.

Samotná „Konvence lidských práv a biomedicíny“, s velkými obtížemi připravovaná a nakonec 19. listopadu 1996 přijatá ministry Evropské rady, se omezila na doporučení, které v článku 18 praví: „Tam, kde zákon dovoluje bádání na embryích *ve zkumavce*, musí být zaručena odpovídající ochrana embrya“. Ale jaká odpovídající ochrana? Není snad základem etiky klinického výzkumu na člověku princip, že tomuto zkoumání musí předcházet rozsáhlý výzkum na zvířatech, která jsou mu nejbližší? Tato norma směřovala k zabránění tomu, aby se lidská bytost stala předmětem riskantních experimentů, ať už jsou k jeho prospěchu či nikoli.

Ale právě, aby se obešla tato norma, zabraňující jakýmkoli experimentům na lidských embryích, byl vymyšlen a ve jménu vědy – proti samotným vědeckým faktům – vytvořen kvalitativní pojem „pre-embrya“, lidského embrya prvních patnácti dnů. Jde o zavádějící

název – podobně jako byl před nedávnem zaveden pojem pre-zygoty – který upírá embryu důstojnost „lidské bytosti“ a tím právo na život právě v prvních dnech jeho intenzivní a autonomní činnosti podle zákona vepsaného v jeho programovém plánu zakódovaném v DNA. Dnes však navíc – nehledě na tyto pseudovědecké situace – se s nepochopitelnou a trestuhodnou lehkostí tvrdí, že to není věda, kdo by měl v této oblasti „tahat kaštiny z ohně“, nýbrž společnost musí na základě dohody definovat kvalitu našeho života, podobně jako je tomu v případě, kdy osmnáctiletého prohlašuje dospělým. Tím se připravila půda a otevřela cesta k jakémukoli zneužívání tohoto „lidského subjektu“ a „dítěte“ v nejranějších fázích jeho existence.

K ospravedlnění tohoto evidentně závažného zneužití byla vyslovena polehčující okolnost: nutnost učinit co nejúčinnější novou technologií lékařsky asistované reprodukce. Vnucuje se tedy otázka: k jakým závěrům vedl všechny výzkum, započatý v roce 1969, kdy se intenzivně začalo pracovat s lidskými embryi ve snaze dát „zdravé dítě“ rodičovským párům, které po něm touží? Odpověď poskytují čísla, zpracovaná oficiálními institucemi. Ta, jež připravila Evropská společnost lidské reprodukce a embryologie (ESHRE), vztahující se k roku 1999, registrují 258.460 započatých cyklů – to znamená 258.460 žen do nichž byla implantována embrya vytvořená ve zkumavce – a z nich pouze 21% dosáhlo „dítěte v náručí“. Ostatně je tomu tak dodnes, že privilegium „dítěte v náručí“ připadá na každý pátý až šestý pár, který po něm touží. Věda a technologie v uplynulých šestatřiceti letech nešetřily na výzkumu ani na prostředcích jako překážky překonat. Dosud však výsledky přinášejí jen velká zklamání pro značnou část párů, které podstupují tuto dlouhou, náročnou a drahou cestu, a jsou přitom vážně poškozeny hned ze tří hledisek: fyzického, psychického a ekonomického. Jde totiž o jistou žádost, a ještě hůře, o nezodpovědnou nabídku, ne-li přímo zavádějící ze strany nabízejícího. Pokud by analogických výsledků dosahoval farmakologický produkt, byl by okamžitě stažen z prodeje.

Ale je tu ještě něco mnohem závažnějšího, nač se zcela zapomíná a nebo se úmyslně zamlčuje: totiž velmi vysoká ohroženost embryí – což jsou všechno „děti“ – odsouzené za plného vědomí k jisté smrti. Všechny statistiky potvrzují to, co vyslovil v roce 2001 R. M. L. Winston, jeden z nejznámějších odborníků v této oblasti: „Přibližně pouze z 10% přenesených embryí se narodí dítě, a kolem 40.000 těch, která jsou těmito procesy každoročně vytvořena ve Velké Británii, nemůže být přeneseno a umírá“. „Programovaná“ smrt, která se šíří pod tlakem péče o člověka, vedoucí k úmyslnému vyloučení každého diagnostikovaného embrya – prostřednictvím technik, jež nabízí rozvoj cytogenetiky a lidského genomu – jež vykazuje závažné patologie, či je vyhodnoceno jako odlišné od toho jaké se očekávalo, anebo nadbytečné vzhledem k „jednomu“ vytouženému.

Tyto situace a perspektivy, již dlouho probíhající, vedly samotného Winstona k tomu, že v jednom článku z roku 2002 napsal pod titulem: „Přehlížíme možné škody způsobené

oploďněním ve zkumavce a s tím spojenou léčbu?“. „Nesmí se dopustit, aby v tomto vytváření lidských bytostí byly určujícím klíčem zoufalství pacientů, lékařská arogance a komerční tlaky. Přivést dítě na svět je tou nejzávažnější odpovědností. Nemůžeme ignorovat mraky, které se nad těmito terapiemi stahují“. Ať už se hledá jakýkoli pseudovědecký důvod, stojíme jasně tváří v tvář úmyslnému vraždění nevinných. K tomu dovedla skutečnost, že se v lékařství zavedla a rozvinula technologie, která jistě v dobré víře chtěla jít vstříc touze po životě, ale vyústila ve směřování ke smrti. Lze jen stěží pochopit indiferentnost obou stran – jak žádajících tak lékaře – k záměrné mnohonásobné vraždě, která provází hrstku narozených. Bohužel, v dnešní kultuře byl vysoký pojem „dítěte“ degradován na pseudoterapeutický produkt, který je velmi drahý pro toho, kdo jej kupuje a neprávem značně výhodný pro toho, kdo jej nabízí.

K druhému oficiálnímu počínu proti lidskému embryu došlo v roce 2001. Skupina badatelů z *Winconsin University* v Madison ve Spojených státech amerických publikovala dílo, v němž ukázala na možnost získat z buněk lidských embryí – kolem pátého dne po oploďnění – zatím ještě nediferencované pluripotentní buňky, zvané *kmenové embryonální buňky* (ESc). Tyto ve skutečnosti na základě předchozích výzkumů prováděných na myších mohou – na základě spontánní nebo určené diferenciaci – dát vznik nejrozmanitějším druhům tkáně. Zdálo se, že se konečně objevil nevyčerpatelný zdroj buněk, z nichž mohou vznikat buňky nové – nervové, svalové, hematické, atd – které poté, co se implantují do nemocných orgánů, s patřičnou obezřetností, aby se zabránilo jejich odmítnutí, by umožnili jejich obnovu a tak vrátit zdraví těm, kdo trpí vážnými patologiemi. V rovině ryze vědeckých a technologických úvah bylo patrné, že se medicíně otvírá velká naděje. v klidu nezůstala ani politická rovina. Pod tlakem vědců, lékařů i veřejnosti žádala v červnu 1999 Blairova vláda ve Velké Británii zřízení komise, která by „prozkoumala, zda by bylo možné dovolit nové oblasti bádání na lidských embryích, jež by vedlo k širším poznatkům a eventuálně k novým léčbám nemocných či poškozených tkání nebo orgánů“. Definitivní text dokumentu, která tato komise připravila, byl zveřejněn 14. srpna 2000. Navrhoval se souhlas ke dvěma novým postupům, jež rozšiřovaly použití raných lidských embryí ve dvou oblastech bádání: 1) příprava embryonálních kmenových buněk a 2) terapeutické klonování. Odpověď vlády přišla okamžitě: v hlasování obou komor bylo dosaženo dvou třetin hlasů znějících kladně vůči oběma návrhům. Tak byl legalizován poslední krok útoku na lidské embryo, zúžené na cenný technologický nástroj pod záštitou „správného lékařského počínání“.

Příprava kmenových buněk ve skutečnosti znamená: a) výrobu lidských embryí ve zkumavce či použití těch, které přebývají při umělém oploďnění v praktikách asistované reprodukce, a to i zmrazených; b) jejich vývoj až do stádia „blastocysty“ asi 60-120 buněk; c) přenesení 30-40 z nich, které tvoří tzv. „vnitřní buněčnou hmotu“ (ICM): tato operace vyžaduje zastavení embryonálního vývoje a zničení embrya; d) pěstění těchto buněk se zvláštní obezřetností a v odpovídajícím prostředí až do vytvoření – v důsledku nepřetržitého množení, - populace autonomních buněk zvaných „buněčné řady“, které jsou schopny se po měsíce a roky množit a zachovat si vlastní charakteristiku „kmenových buněk“ – proto se jim říká „kmenové embryonální buňky“. Pro jejich použití však bylo zapotřebí získat z nich „diferencované buňky“, vybavené zcela přesnými strukturálními a funkčními charakteristikami, jako jsou například buňky svalové, nervové, epiteliální, hematické, zárodečné a mnohé jiné. Avšak právě tento poslední, zcela nezbytný krok, se

doposud setkává s vážnými těžkostmi, z biologického pohledu snadno pochopitelnými: jde především o identifikaci specifických molekulárních procesů, na jejichž základě dochází k obdivuhodným propůjčením každého typu kmenových buněk, což je ve skutečnosti úkol velmi složitý a svízelný.

Stačí zde uvést svědectví o selhání této linie bádání, jak je zveřejnily tři velké pracovní skupiny nejrenomovanějších farmaceutických společností po třech letech intenzivního a finančně nesmírně náročného bádání: toto svědectví bylo široce prezentováno ve významném mezinárodním vědeckém časopise *Science*, 21. března 2003, pod titulem: „*Kmenové buňky ztrácejí tržní lesk*“. Stať uvádí citát: „Zápolení o přeměnu embryonálních kmenových buněk vzhledem k jejich lékařskému využití redukuje svůj personál a v některých případech i svá očekávání“. Na druhé straně významný a závratný pokrok v oblasti kmenových buněk zvaných „dospělé“, jimiž je obdařen každý z nás a lze je proto snadno získat z tkáně plodů po spontánním abortu a dnes i z krve pupeční šňůry či z mesenchymální tkáně samotných pacientů, už dávají tušit, že provokující a z hlediska bioetického nesprávná linie bádání na embryonálních kmenových buňkách není pro obezřetnou a seriózní reparativní medicínu vůbec nutná, ba navíc zbytečně odčerpává nesmírné finanční prostředky, které by umožnily rychlejší a jistější výsledky, pokud by se jich použilo k výzkumu „dospělých“ kmenových buněk. Stačí připomenout úplné vyléčení závažných a rozsáhlých popálenin, jakého dnes lze dosáhnout použitím kmenových buněk z maličkých fragmentů tkáně téhož člověka, přímo rozmnožené v pěstění a schopné dát vznik vysokému počet epidemických buněk v takovém množství, že by stačily pokrýt epiderm stovek jedinců.

Terapeutické klonování bylo navrženo jako další krok k přípravě embryonálních kmenových buněk, imunologicky kompatibilních se subjektem, jemuž by měly sloužit k regenerativní lékařské péči. Ta vyžaduje přenos jádra jedné somatické buňky daného subjektu do lidského ovocyty zbaveného jádra, po němž následuje – i když velmi zřídka – embryonální vývoj transnukleovaného ovocyty až do stádia blastocyty, dále vyjmutí vnitřní buněčné hmoty (ICM), produkce kmenových buněk a nakonec kýžených diferencovaných buněk. Tyto pěstěné buňky, je-li třeba, jsou tedy prostřednictvím genetické terapie připraveny pro implantaci do pacienta, bez rizika odmítnutí. V tomto případě ovšem embryo, kterému se podaří začít svůj vývoj, je "klon" v embryonálním stavu subjektu dárce jádra, vytvořený s pouze výzkumným záměrem vzhledem k možným aplikacím na terapeutickém poli.

Postup terapeutického klonování, které je vlastně klonováním lidských embryí za účelem výzkumu (*research cloning*) s terapeutickou perspektivou, už ve skutečnosti byl prováděn, ovšem výsledky byly tak mizerné, že první odvážlivci – J. B. Cibelli a jeho spolupracovníci – uzavřeli v roce 2001 svou práci slovy: „Trváme na tom, že užívání přenosu jádra (NT) v lidské reprodukci je v současném stavu neospravedlnitelné“. Ovšem i přesto, že tím byla společnost ohromena a titulek seriózního komentáře v časopise *Science* tvrdil: „Zpráva o klonování podněcuje debatu a skepticizmus“, pokusy otevřené této nové technologii pokračují: *Human Fertilization and Embryology Authority* (HFEA) udělila 10. srpna 2004 souhlas k terapeutickému klonování skupině vědců na Univerzitě v Newcastleu a v únoru 2005 *Roslin Institute*; v Japonsku sílí tlak na definitivní schválení této technologie, na níž bylo až do června 2004 uvaleno moratorium.

Postoje a rozhodnutí zaujatá zeměmi, které čelily těmto významným perspektivám i nevyhnutelným vážným etickým problémům v této nové oblasti výzkumu, i přesto, že se

co do rozsahu a normativních omezení liší, ukazují zcela jasně na závažnou situaci ve společnosti tzv. „rozvinutého“ světa: totiž úpadek či vážnou hrozbu zhroucení dvou základních společenských hodnot: důstojnosti lidské bytosti a jejího práva na život od početí. Krátce, za současného stavu v obou liniích výzkumu lidská embrya vyvinutá do pátého dne od oplodnění respektive od transnukleace (přenesení jádra) jsou zničena za účelem získání kmenových buněk schopných – v důsledku diferenciačních procesů – dát vznik jednotlivým typům buněk podle tkáně, kterou je třeba obnovit.

Tomu, kdo se zamýšlí nad odpovědností za své činy se tedy vnucuje otázka: jaký důvod či důvody se uvádějí nebo by se daly uvést pro ospravedlnění a dovolenost zničení – otevřeně řečeno, zabití – tolika lidských embryí? Odpověď dává zmíněná Donaldsonova zpráva. Říká: „Někteří tvrdí, že embryo v žádném případě nevyžaduje ani nezasluhuje žádnou zvláštní morální pozornost; Komise nicméně dává přednost postoji těch, kdo přiznávají lidskému embryu zvláštní status, jakožto potenciální lidské bytosti, ale mají za to, že náležitý respekt vůči embryu má odpovídat jeho vývojovému stádiu, a že tento respekt zvláště v počátečních fázích může být vyvážen možným přínosem, vyplývajícím z výzkumu“. Nicméně táž Donaldsonova komise ještě přede dalšími dvěma postoji velmi čestně uznávala a zdůrazňovala, že „významný proud myšlení“ považuje „užívání jakéhokoli embrya k vědeckému bádání za nemorální a nepřijatelné“.

Tento poslední postoj je ve skutečnosti stanoviskem, k němuž vede poznání biologické pravdy o lidském embryu i racionální úvaha nad jeho skutečným ontologickým stavem. Jde o postoj, který není vynucený ve jménu víry, kterou Církev vyznává a tím k tomuto stanovisku přispívá – jak se jí snaží podsouvat – aby bránila vědeckému pokroku; nýbrž naopak - jak říká *Donum vitae* - je intervencí „již inspiruje láska, kterou je zavázána člověku, když mu pomáhá poznávat a respektovat jeho práva a jeho povinnosti“. Je to uznání diktované rozumem, totiž člověkem, který se zamýšlí nad sebou a svým jednáním, vyvozujíc z toho vlastní odpovědnost.

Věda a technika, ovládané pocitem všemohoucnosti a autonomie, a podporované politickými a společenskými silami, majícími k dispozici mocné a přesvědčivé sdělovací prostředky, navzdory oslnivým objevům a jedinečnému pokroku, opomíjejí pravou velikost lidské bytosti, která je už tady, v tomto nepatrném lidském subjektu přítomná – i když očima nepostřehnutelná, a která – jak dokazuje věda i objektivní poznání, začíná své putování ve chvíli zplodění.

Hluboko do paměti se vryla slova papeže Jana Pavla II. pronesená k členům Papežské Akademie věd, 29. října 1994: „Není třeba dát se uchvátit mýtem pokroku, jakoby možnost uskutečnit nějaký výzkum či zavést nějakou techniku, se už sama o sobě kvalifikovala jako morálně dobrá. Mírou morálního dobra je skutečné dobro, prokázané člověku v jeho dvojí dimenzi – tělesné a duchovní“.

/Zpracováno podle prestižního mezinár. jezuit. časopisu *La Civiltà Cattolica*/

Mons. Vojtěch Cikrle

brněnský biskup předseda Rady pro bioetiku

k schválení zákona o výzkumu na lidských embryonálních kmenových buňkách.

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky schválila 1.2.2006 návrh zákona o výzkumu na lidských embryonálních kmenových buňkách a souvisejících činnostech. Pokud by zákon odsouhlasil také Senát PČR a podepsal prezident republiky, zařadila by se Česká republika k výrazné menšině států, ve kterých jsou pokusy na lidských embryonálních kmenových buňkách povoleny. Ustanovení obsažená v zákoně platném u nás by přitom patřily mezi nejbenevolentnější vůbec.

Přijetí návrhu zákona bylo ve sdělovacích prostředcích připravováno vzbuzováním nereálných představ o slibné cestě k léčení závažných nemocí. Zamlčovalo se, že cesta k cíli by byla podmíněna "terapeutickým" klonováním, a

také ukončováním života mnoha lidských zárodků, které jsou potencionálními plnohodnotnými lidskými bytostmi.

Znění návrhu zákona nebrání komerčnímu využití linií embryonálních kmenových buněk, Česká republika by se mohla stát cílem výzkumníků, v jejichž zemi jsou destruktivní pokusy na embryích a vytváření lidských embryonálních kmenových buněk zakázány. Nelze přehlédnout, že ustanovení o asistované reprodukci, která se rovněž stala součástí návrhu zákona, umožňují uskutečňovat umělé mimotělní oplodnění také u svobodných žen.

Je pozoruhodné, že návrh zákona byl Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR schválen nedlouho poté, kdy Valné shromáždění OSN doporučilo členským státům zakázat všechny formy lidského klonování. A téměř bezprostředně po odhalení nepravdy jihokorejských výzkumníků o přípravě lidských embryonálních kmenových buněk naklonovaných pro pacienty.

Dosud nebyl předložen žádný důkaz, že náročný a nákladný výzkum na lidských embryonálních kmenových buňkách je spolehlivou cestou k předpokládanému cíli. Hlavní námitky proti návrhu zákona však spočívají v rovině etické: ani nedokonalá a zatím málo rozvinutá lidská bytost se nesmí stát pouhým nástrojem ve prospěch druhých.

V Brně 2.2.2006

Ctihodnému bratru
kardinálu Severínu Polettovi
turínskému arcibiskupu

S velkou pastýřskou starostlivostí jste žádal některé kněze, aby se zhostili duchovních iniciativ u příležitosti nadcházejících XX. Zimních olympijských her, které se budou konat v únoru 2006 v Turíně a dalších lokalitách regionu a do nichž budou zainteresováni obyvatelé diecéze Turín, Susa a Pinerolo. Tato významná událost sem přivede množství atletů, sportovních vedoucích a asistentů, stejně jako informačních pracovníků ze všech koutů světa. Navíc, o nadcházející slavnosti Neposkvrněného Početí Panny Marie budete Vy, ctihodný bratře předsedat zvláštnímu eucharistickému slavení v Paláci sportu v Turíně, během něhož bude představena pochodeň, jež po celý rok planula v diecézní svatyni Panny Marie Těšitelky. Právě proto datum 8. prosince nabývá v přípravě na Olympiádu významu svátku, nazvaného „Světlo pro sport“.

Zmínka o světle odkazuje křesťany na vtělené Slovo, světlo světa, které osvěcuje každého člověka v jeho dimenzi, včetně té sportovní. Neexistuje nic lidského – vyjma hříchu – co by Boží Syn vtělením nezhodnotil. „Pracoval lidskýma rukama, uvažoval lidskou myslí, jednal lidskou vůlí, miloval lidským srdcem“, jak právě před čtyřiceti lety připomněl II. vatikánský koncil v *Gaudium et spes* (č. 22). Mezi různými lidskými aktivitami je i ta sportovní, která očekává, že i ona bude osvěcena Bohem skrze Krista, aby hodnoty, jež vyjadřuje, byly očištěny a povýšeny jak v rovině osobní, tak i kolektivní.

Už nyní ujišťuji o své vzpomínce v modlitbě, aby se nadcházející Olympijské hry staly pro věřící vhodnou příležitostí k zamyšlení, jak nabádal apoštol Pavel křesťany v Korintě, nad indikacemi, které mohou vzejít ze sportu i pro zápolení duchovní (srv. *1Kor 9,24-27*). Ať nadcházející olympijské manifestace jsou navíc pro všechny výmluvným znamením přátelství a přispějí k posílení solidárních vztahů mezi národy! Nelze neuznat, jak je toto všechno nezbytné pro naše dny, které mají představují lidstvo poznamenané nemalým napětím a prahnoucí po vybudování vskutku mírové budoucnosti. Vyzývám nebeskou přímluvu Neposkvrněné Panny, aby světlo Kristovo, jehož dokonalým odleskem je ona celým svým životem, prozářilo duše těch, kdo se jakýmkoli způsobem budou účastnit olympiády. Jim, stejně jako Vám, ctihodný bratře, Mons. Alfonso Badini Confalonierimu, biskupovi Susy a Mons. Piergiorgio

Debernardimu, biskupovi z Pinerolo i příslušným diecézním komunitám uděluji ze srdce vroucí Apoštolské požehnání.

Z Vatikánu, 29 listopadu 2005

BENEDICTUS PP. XVI

MODLITBA ZA V. SVĚTOVÉ SETKÁNÍ RODIN

Ve dnech 1.-9. července 2006 se uskuteční ve španělské Valencii V. světové setkání rodin, jehož tématem je „Předávání víry v rodině“. Významným momentům setkání bude předsedat papež Benedikt XVI.

Bože, jenž jsi nám ve Svaté Rodině zanechal dokonalý vzor rodinného života
prožívaného ve víře a poslušnosti tvé vůli.

Děkujeme ti za naši rodinu.

Dej nám sílu, abychom zůstávali spojeni v lásce,
velkodušnosti a radosti ze společného života.

Prosíme tě, Pane,

aby tento čas přípravy na světové setkání rodin
byl obdobím intenzivní zkušenosti víry a růstu našich rodin.

Pomoz nám v našem poslání předávat víru,
kterou jsme dostali od svých rodičů.

Otevři srdce našich dětí,

aby v nich rostlo sémě víry, kterou přijali na křtu.

Posilni víru naší mládeže, aby zrála v poznání Ježíše.

Ve všech manželských párech rozmnož lásku a věrnost,
zvláště u těch, které procházejí chvílemi utrpení či obtíží.

Vylej svou milost a své požehnání na všechny rodiny světa,
zvláště na ty, které se připravují na nadcházející
světové setkání rodin ve Valencii.

Žehnej rovněž našemu papeži Benediktovi.

Dej mu moudrost a sílu a dopřej nám,
abychom jej mohli přivítat ve Valencii spolu s rodinami celého světa.

Prosíme o to ve spojení s Josefem a Marií,
skrze Ježíše Krista, tvého Syna a našeho Pána.

Amen.

DECRETUM

Speciales conceduntur Indulgentiae christifidelibus occasione «XIV Mundialis Infirmorum Diei»

JÍMŽ SE UDĚLUJÍ ZVLÁŠTNÍ ODPUSTKY VĚŘÍCÍM U PŘÍLEŽITOSTI „XIV. SVĚTOVÉHO DNE NEMOCNÝCH“

Papež Benedikt XVI., veden upřímnou touhou, aby lidských nemocí a bolestí, snášených s odevzdaností a pokorně obětovaných Věčnému Otci skrze Pannu Marii spolu s útrapami jeho Syna – Vykupitele, prýstily hojné duchovní plody, a především povzbuzován nadějí, že se budou rozvíjet díla a iniciativy křesťanské zbožnosti a sociální solidarity ve prospěch nemocných, zvláště pak těch, kdo proto, že jsou postiženi nějakou mentální úhonou, jsou snáze vylučováni ze společnosti i z vlastní rodiny, při audienci poskytnuté níže podepsanému kardinálovi, vrchnímu penitenciáři dne 2. ledna letošního roku, stanovil, aby u příležitosti „14. Světového dne nemocných“, 11. února 2006, o památce Panny Marie Lurdské, který vyvrcholí eucharistickým slavením v katedrále sv. Františka Xaverského v australské Adelaide, byly věřícím uděleny zvláštní odpustky, jak následuje.

A. *Plnomocné odpustky* věřícím, kteří za obvyklých podmínek (svatá zpověď, svaté přijímání a modlitba na úmysly Svatého Otce) a s duší vzdálenou jakémukoli hříchu, se nadcházejícího 11. února zbožně zúčastní nějakého posvátného obřadu v katedrále v Adelaidě či kterémkoli jiném místě, stanoveném církevní autoritou, aby Boha prosili na úmysly „Světového dne nemocných“.

Věřící ve veřejných nemocnicích či v jakémkoli soukromém domě, kteří jako „milosrdní Samaritáni“ posluhují nemocným, zvláště těm, kdo pro své mentální postižení vyžadují větší trpělivost, péči a pozornost, a z tohoto důvodu své služby se nemohou účastnit výše uvedeného obřadu, dosáhnou téhož daru plnomocných odpustků, jestliže kterýkoli den alespoň několik hodin velkodušně věnují svou láskyplnou službu nemocným, jako by ji prokazovali samotnému Kristu Pánu (srv. Mt 25, 40), maje přitom duší vzdálenou každému hříchu a v předsevzetí, že jakmile budou moci, splní podmínky požadované pro získání plnomocných odpustků.

Konečně věřící, kteří pro nemoc, pokročilý věk či další podobný důvod se nemohou výše uvedeného obřadu účastnit, získají plnomocné odpustky, jen když s duší vzdálenou každému hříchu a s předsevzetím, že splní obvyklé podmínky, jakmile jim to bude možné, se onoho dne – ve spojení se Svatým Otcem – duchovně touhou zúčastní výše uvedeného obřadu, zbožně se pomodlí za všechny nemocné a skrze Pannu Marii „Uzdravení nemocných“ nabídnou Bohu svá fyzická i duševní utrpení.

B. *Částečné odpustky* všem věřícím, kteří od 9. do 11. února se ve zkroušenosti ducha kdykoli obrátí k milosrdnému Bohu s vroucí modlitbou na výše uvedené úmysly ve prospěch nemocných.

Tento Dekret platí jen pro tuto příležitost.

Dáno v Římě, v sídle Apoštolské penitenciérie, 18. ledna 2006, na začátku Týdne modliteb za jednotu křesťanů.

JAMES FRANCIS S.R.E. kard. STAFFORD, *vrchní penitenciář*
Gianfranco Girotti, O.F.M. Conv., *regent*

POŘAD BOHOSLUŽEB: 5. – 12. února 2006

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
NEDĚLE 5. února	5. NEDĚLE V MEZIDOBÍ PRAVIDELNÁ MĚSÍČNÍ SBÍRKA	PUSTIMĚŘ 8.00	na poděkování za 80 let života s prosbou o další Boží ochranu
		DRYSICE 9.30	za + Jana KLUDÁKA, manželku a rodiče
		PODIVICE 11.00	za +Annu SUCHÁNKOVOU, + rodinu SUCHÁNKOVU a MATOUŠKOVU
PONDĚLÍ 6. února	SV. PAVEL MIKÍ A DRUHOVÉ, MUČEDNÍCI	PUSTIMĚŘ 17.00	za +Marii ZABLOUDILOVOU, manžela a rodiče
ÚTERÝ 7. února	ÚTERÝ 5. TÝDNE V MEZIDOBÍ	PODIVICE 8.00	za dary Ducha svatého, ochranu Boží a Panny Marie
STŘEDA 8. února	SV. JERONÝM EMILIANI SV. JOSEFINA BAKHITA	DRYSICE 17.00	za živé a zemřelé drysické farníky
ČTVRTEK 9. února	ČTVRTEK 5. TÝDNE V MEZIDOBÍ	PUSTIMĚŘ 17.00	za živé a zemřelé pustiměřské farníky
PÁTEK 10. února	SV. SCHOLASTIKA, PANNA	PUSTIMĚŘ 17.00	za + Bohuslava POSPÍŠILA, manželku a Boží požehnání pro živou rodinu
SOBOTA 11. února	PANNA MARIA LURDSKÁ SVĚTOVÝ DEN NEMOCNÝCH	PODIVICE 17.00	MŠE SVATÁ S UDÍLENÍM SVÁTOSTI NEMOCNÝCH za + Bohuslava POSPÍŠILA, manželku a duše v očistci
	PŘÍLEŽITOST K ZÍSKANÍ PLNOMOCNÝCH ODPUSTKŮ	DRYSICE 17.00	MODLITBA RŮŽENCE SVĚTLA A LORETÁNSKÝCH LITANIÍ
		PUSTIMĚŘ 17.00	MODLITBA RŮŽENCE SVĚTLA A LORETÁNSKÝCH LITANIÍ
NEDĚLE 12. února	6. NEDĚLE V MEZIDOBÍ	PUSTIMĚŘ 8.00	za + Ludmilu ADAMCOVOU manžela a rodiče z obou stran
		DRYSICE 9.30	na poděkování za dar zdraví během 60 let manželství

ÚMYSLY APOŠTOLÁTU MODLITBY NA MĚSÍC ÚNOR 2006

1. Aby si mezinárodní společenství stále více uvědomovalo naléhavou povinnost skoncovat s obchodováním s lidmi.
2. Aby si věřící laici v misiích uvědomili nezbytnost sloužit své zemi i větším nasazením v politickém a společenském životě.
3. Aby se zasvěcený život stále více otvíral duchovnímu a apoštolskému sdílení laiků.
4. Aby Maria, neúnavná v plnění závazků vůči Bohu, vědoma si přijatých darů a obětující v chrámě, vedla i nás k tomu, abychom svůj život činili obětí, v níž bude mít Bůh zalíbení.

⇐ Papež Benedikt XVI. při návštěvě římské dětské nemocnice Bambino Gesù